Pielikums
ELGF, ELFLA, t.sk KLP SP VIK
«PIRMEPARDATUMS»
lēmumam Nr. «DOKREGNUMURS»

Iestāde: **Zemkopības ministrija** Struktūrvienība: **Lauksaimniecības un lauku attīstības departaments**		Dokumenta nosaukums: **Metodika "Vienas vienības izmaksu likmju aprēķins un piemērošana saules paneļu sistēmām un elektroenerģiju akumulējošām iekārtām"**
Sagatavoja: **Lauku attīstības un bioloģiskās lauksaimniecības atbalsta nodaļa**	Apstiprināts: **Valsts sekretāra vietniece – Vadošās iestādes vadītāja** **L. Jansone**	Datums: **08.10.2026.**

Līdzfinansē Eiropas Savienība

2027 Nacionālais attīstības plāns

Zemkopības ministrija

Metodika

"Vienas vienības izmaksu likmju aprēķins un piemērošana saules paneļu sistēmām un elektroenerģiju akumulējošām iekārtām"

Rīga, 2026

Satura rādītājs

Tiesiskais regulējums 3
Metodikas mērķis 3
Vienības izmaksu likmes būtība un pamatprincipi 5
Vienības izmaksu likmes aprēķina pamatojums, apmērs un aprēķins 5
Vienkāršotās izmaksas modeļa izvēles pamatojums un metodikas aktualizēšana 13

Tiesiskais regulējums

1. Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 2. decembra Regula (ES) 2021/2115, ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013.

2. Eiropas Komisijas 2021. gada 27. maija paziņojums "Vadlīnijas par vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI) ietvaros" - Pārstrādāta redakcija (2021/C 200/01).

3. Eiropas Komisija 2024. gada 20. decembra paziņojums "Pamatnostādnes par vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu saistībā ar fondiem, uz kuriem attiecas Regula (ES) 2021/1060 (Kopīgo noteikumu regula)" (C/2024/7467).

4. Ministru kabineta 2023. gada 31. janvāra noteikumi Nr. 50 "Kārtība, kādā administrē un uzrauga Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu un Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai, kā arī valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai 2023.–2027. gada plānošanas periodā".

5. Ministru kabineta 2023. gada 7. marta noteikumi Nr. 113 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas, administrēšanas un uzraudzības vispārējā kārtība lauku un zivsaimniecības attīstībai".

6. Ministru kabineta 2024. gada 21. maija noteikumi Nr. 303 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība atklātu projektu konkursa veidā Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai investīcijām materiālajos aktīvos 2023.–2027. gada plānošanas periodā" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 303).

7. Ministru kabineta 2023. gada 10. oktobrī noteikumi Nr. 580 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai intervencē "Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošana"" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 580).

Metodikas mērķis

8. **Metodikas mērķis** ir noteikt vienas vienības izmaksu - viena kilovata (kW) un vienas kilovatstundas (kWh) izmaksas - likmju aprēķināšanas un piemērošanas kārtību saules paneļu sistēmām un elektroenerģijas akumulējošām (akumulatoru) iekārtām, nodrošinot vienotu pieeju attiecināmo izmaksu noteikšanai un publiskā finansējuma administrēšanai.

9. **Metodikas uzdevumi** ir vienkāršot iepriekš minētā atbalsta veida iesniegto projektu faktisko izmaksu uzskaiti, veicinot fokusēšanās maiņu no finanšu dokumentu pārbaudes uz sasniegto rezultātu pārbaudi, tādā veidā:

9.1. samazinot atbalsta saņēmējam administratīvo slogu, lai nodrošinātu projekta izmaksu uzskaiti un maksājuma pieprasījumu pamatojošās dokumentācijas sagatavošanu;
9.2. samazinot Lauku atbalsta dienesta (turpmāk – LAD) administratīvo slogu projektu izmaksu dokumentācijas pārbaudēs;
9.3. samazinot kļūdu rašanās iespējas gan izmaksu pamatojošās dokumentācijas sagatavošanā, gan tās pārbaudē;
9.4. veicinot KLP SP finansējuma aprites ātrumu – samazināts laiks maksājumu pieprasījumu sagatavošanai, pārbaudei un lēmuma sagatavošanai par līdzfinansējuma apstiprināšanu;
9.5. veicinot efektīvāku ELFLA finanšu līdzekļu administrēšanu fondu vadības procesā un finansējuma izlietojumu projektiem.

10. Metodika piemērojama atbalsta saņēmējiem, kuri uzstāda saules paneļu sistēmas, ar vai bez elektroenerģiju akumulējošām iekārtām vai tikai elektroenerģiju akumulējošas iekārtas atbilstoši MK noteikumos noteiktajiem nosacījumiem Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023. – 2027. gadam (turpmāk – KLP SP) intervencēs:
10.1. LA 4.1.4. "Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai";
10.2. LA19 "Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošana".

11. **Metodika ir izstrādāta:**
11.1. saskaņā ar regulas (ES) 2021/2115 83. panta 1. punkta "b" apakšpunktu un 2. punkta "a" apakšpunktu;
11.2. nosakot viena kilovata (kW) un vienas kilovatstundas (kWh) izmaksas, kas tiek izmantota atbalsta apjoma aprēķinā atbalsta pretendentam, kurš uzstāda saules paneļu sistēmu, ar vai bez elektroenerģiju akumulējošām iekārtām vai tikai elektroenerģiju akumulējošu iekārtu, atbilstoši MK noteikumiem Nr. 303 un MK noteikumiem Nr. 580. Viena kilovata (kW) izmaksas tiek piemērotas saules paneļu sistēmām, taču elektroenerģijas akumulējošām iekārtām piemēro vienas kilovatstundas (kWh) izmaksas atsevišķi;
11.3. vienas vienības izmaksa noteikta neiekļaujot pievienotās vērtības nodokli[1]:
11.3.1. par saules paneļu sistēmas uzstādītās jaudas vienu kilovatu (kW) līdz 21 kW (ieskaitot);
11.3.2. par saules paneļu sistēmas uzstādītās jaudas vienu kilovatu (kW) virs 21 kW;
11.3.3. par elektroenerģijas akumulējošu iekārtu uzstādītās kapacitātes jeb ietilpības vienu kilovatstundu (kWh).

12. **Darbības rezultāts** ir uzstādīta un ekspluatācijā nodota:
12.1. saules paneļu sistēma ar elektroenerģiju akumulējošu iekārtu;
12.2. saules paneļu sistēma bez elektroenerģiju akumulējošas iekārtas;
12.3. elektroenerģijas akumulējoša iekārta pie jau esošas saules, vēja vai cita veida AER iekārtu sistēmas.

[1] *Pievienotās vērtības nodoklis ir attiecināms, ja tas nav atgūstams saskaņā ar normatīvajiem aktiem pievienotās vērtības nodokļa jomā.*

13. Darbības rezultātu atbalsta saņēmējs apliecina, iesniedzot tehnisko dokumentāciju, pieņemšanas–nodošanas aktu, sistēmas operatoram iesniegtu iesniegumu vai noslēgtu vienošanos, fotofiksāciju, kurā redzama uzstādītā sistēma un iekārtas marķējums, vai citu dokumentu, kas ļauj identificēt faktiski uzstādīto saules paneļu sistēmas jaudu kilovatos (kW) vai elektroenerģijas akumulējošas iekārtas ietilpību kilovatstundās (kWh) un to nodošanu ekspluatācijā.

Vienības izmaksu likmes būtība un pamatprincipi

14. Vienības izmaksu likmes aprēķins balstās uz šādiem pamatprincipiem:
    14.1. **Iepriekš noteikti** – MK noteikumos ir noteikti atbalsta saņemšanas nosacījumi, ieskaitot attiecināmās un neattiecināmās izmaksas, atbalsta intensitāti, lai nodrošinātu vienlīdzīgu pieeju visiem atbalsta pretendentiem;
    14.2. **Taisnīgi** –vienības izmaksu likmes tiek piemērotas vienādi visiem atbalsta saņēmējiem, neatkarīgi no konkrētās tehnoloģijas piegādātāja vai projekta īstenošanas vietas, ievērojot MK noteikumos noteiktos nosacījumus;
    14.3. **Objektīvi** – projektu izvērtēšanā tiek piemērota vienota pieeja visiem atbalsta saņēmējiem, kā tas noteikts projektus administrējošās institūcijas procedūrās. Arī finansējuma aprēķinos, izmantojot vienoto likmi, tiek nodrošināta vienāda attieksme pret ikvienu atbalsta saņēmēju un projektu.
    14.4. **Pārbaudāmi** – izmaksu pamatotību var pierādīt, izmantojot:
        14.4.1. publiski pieejamus statistikas datus par saules paneļu sistēmu un elektroenerģijas uzkrāšanas sistēmas cenām;
        14.4.2. iepirkumu rezultātus un tirgus cenu aptaujas;
        14.4.3. vēsturiskos datus par līdzīgu projektu īstenošanas izmaksām;
        14.4.4. citu vienkāršoto izmaksu metožu piemērošanas rezultātus.

15. Izstrādātā vienības izmaksu metode balstās uz aprēķiniem un datu analīzi, izmantojot pieejamos vēsturiskos datus par saules paneļu sistēmām ar vai bez elektroenerģijas uzkrāšanas sistēmas, laika periodā no 2023.gada 11. janvāra līdz 2026.gada 31. augustam, ko īstenojuši atbalsta pretendenti LAP 2014.-2022.gadam un KLP SP 2023.–2027. gadam ietvaros. Vienības izmaksu likmju noteikšanai no minētās datu kopas izmantoti jaunākie savstarpēji salīdzināmie projektu dati atbilstoši šajā metodikā noteiktajiem atlases un izmaksu tvēruma nosacījumiem.

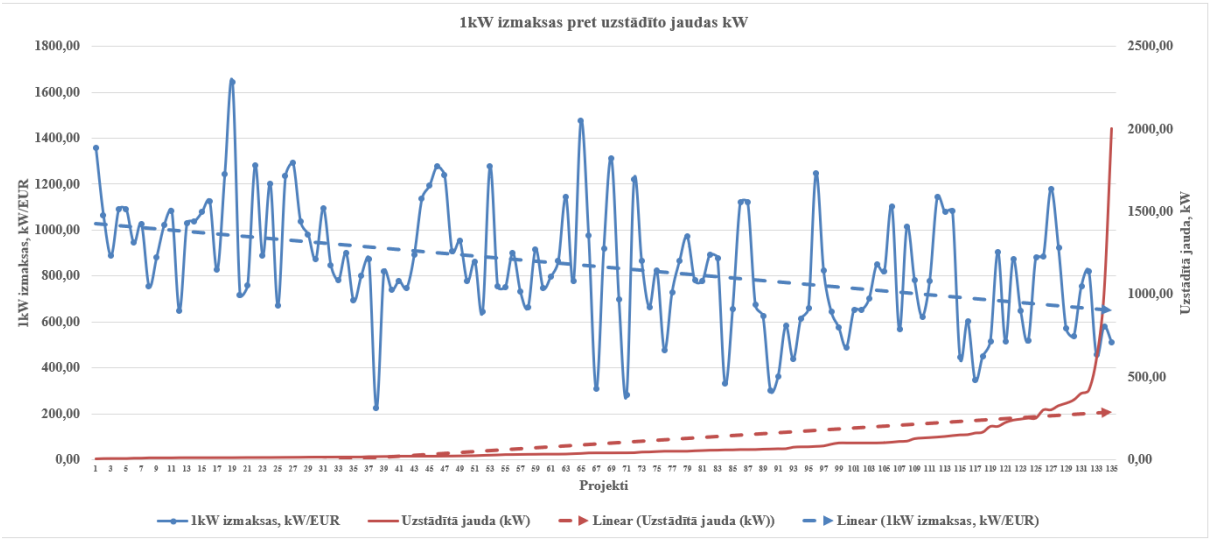
Vienības izmaksu likmes aprēķina pamatojums, apmērs un aprēķins

16. Vienības izmaksu likme ir attiecināmo izmaksu apmērs par vienu uzstādītās jaudas kilovatu (EUR/kW) saules paneļu sistēmai vai par vienu uzstādītās ietilpības kilovatstundu (EUR/kWh) elektroenerģijas akumulējošai iekārtai, neatkarīgi no faktiskajām izmaksām. Vienības izmaksu likme noteikta standartizētam darbības rezultātam – uzstādītai un ekspluatācijā nodotai attiecīgajai sistēmai. Vienības izmaksu likmes aprēķins balstās uz standartizētām un analizētajos projektos tipiski sastopamām izmaksām, kas nepieciešamas attiecīgās sistēmas ierīkošanai, un likmes aprēķinā neietver specifiskus, individuālam projektam raksturīgus tehniskos risinājumus vai izmaksu pozīcijas, kas nav vienveidīgi piemērojamas salīdzināmiem projektiem. Vienības izmaksu likmes piemērošanā netiek vērtēts atsevišķu faktisko izmaksu pozīciju sastāvs vai apmērs konkrētajā projektā, kā arī netiek ietvertas izmaksas saistībā ar būvniecību. Neatkarīgi no konkrētā projekta īstenošanai nepieciešamajiem tehniskajiem risinājumiem un izmaksu veidiem attiecināmo izmaksu

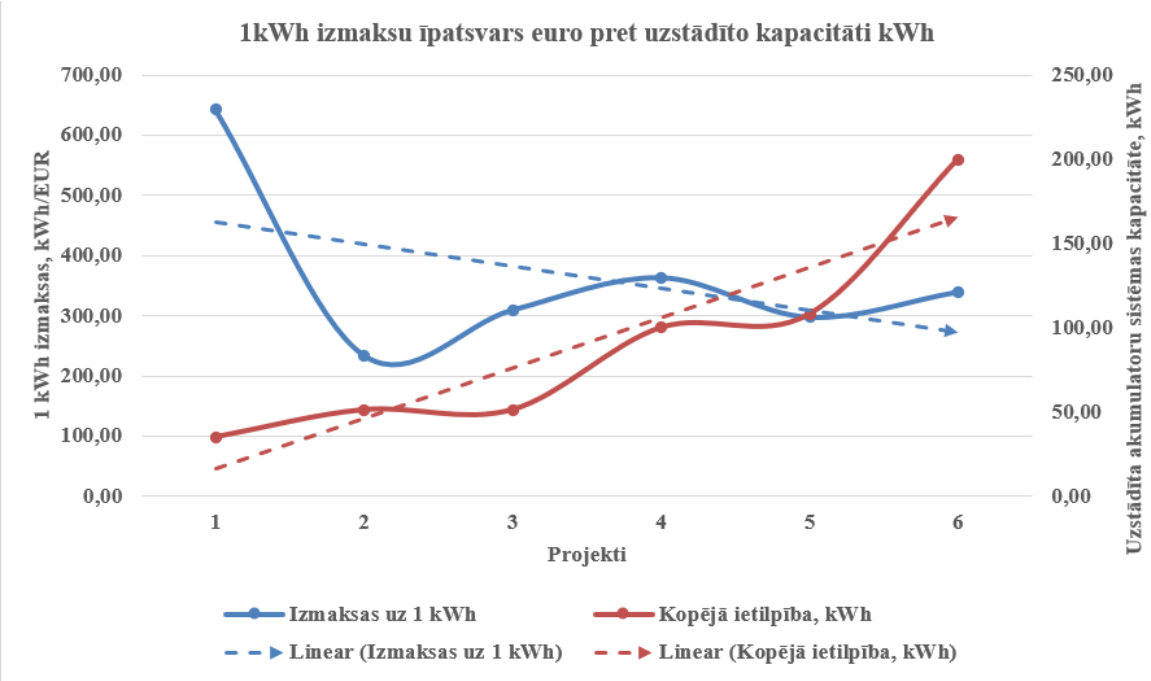
apmēru nosaka atbilstoši sasniegtajam darbības rezultātam un šajā metodikā noteiktajai vienības izmaksu likmei. Aprēķinātajai vienības izmaksu likmei piemēro attiecīgās intervences īstenošanas nosacījumos noteikto publiskā finansējuma atbalsta intensitāti.

17. Vienības izmaksu likmes noteikšanai izmantoti Lauku atbalsta dienesta Elektroniskās pieteikšanās sistēmā (LAD EPS) pieejamie projektu dati par saules paneļu sistēmu un elektroenerģijas akumulējošo sistēmu iegādi un uzstādīšanu. Analīzei izmantota LAD sniegtā informācija par projektiem, kur maksājumi veikti laikposmā no 2023. gada 11. janvāra līdz 2026. gada 31. augustam, kopumā ietverot 135 saules paneļu sistēmu projektus un 6 elektroenerģijas akumulējošo sistēmu projektus. Datu analīzes vajadzībām, pamatojoties uz LAD sniegto informāciju, tika veikti nepieciešamie aprēķini, tostarp noteiktas attiecināmās izmaksas uz vienu uzstādītās jaudas kilovatu (EUR/kW) saules paneļu sistēmām un uz vienu uzstādītās ietilpības kilovatstundu (EUR/kWh) elektroenerģiju akumulējošām sistēmām.

18. Projektu savstarpējai salīdzināšanai tika aprēķinātas saules paneļu sistēmu izmaksas uz vienu uzstādītās jaudas kilovatu (EUR/kW) un elektroenerģiju akumulējošām sistēmām izmaksas uz vienu uzstādītās ietilpības kilovatstundu (EUR/kWh) un veikta to grafiskā analīze atkarībā no sistēmas jaudas vai ietilpības (skat. 1. un 2. attēlu). Analīze parādīja, ka saules paneļu sistēmām, palielinoties uzstādītajai jaudai, izmaksām uz vienu kW kopumā ir tendence samazināties, tomēr starp projektiem saglabājas būtiskas izmaksu atšķirības. Tādēļ turpmāk analizēta iespēja diferencēt vienības izmaksu likmi pēc jaudas. Elektroenerģijas akumulējošām sistēmām, ņemot vērā datu kopā ietverto projektu skaitu, atsevišķi ietilpības diapazoni netika veidoti un turpmākā analīze tika veikta visai pieejamajai datu kopai kopumā.

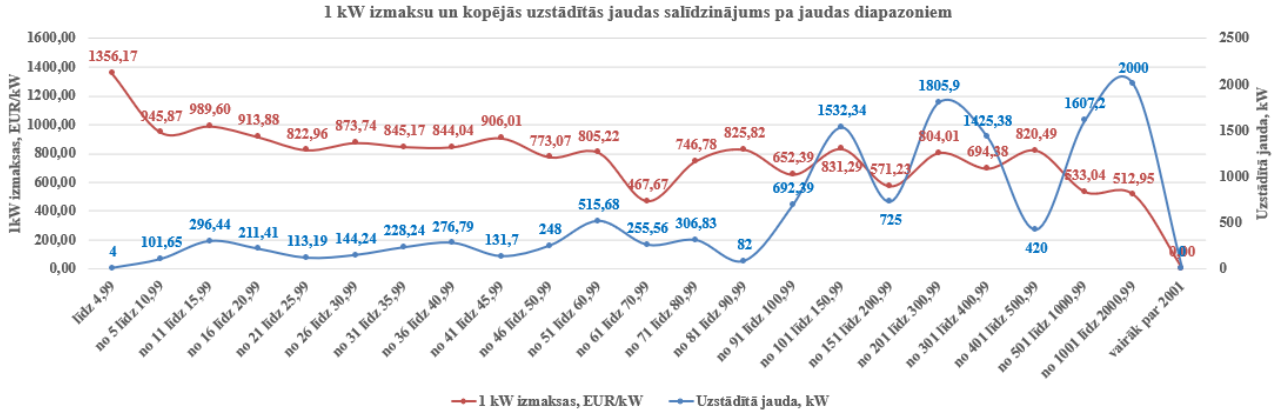

1. att. **Saules paneļu sistēmu 1 kW izmaksu un uzstādītās jaudas savstarpējā sakarība**

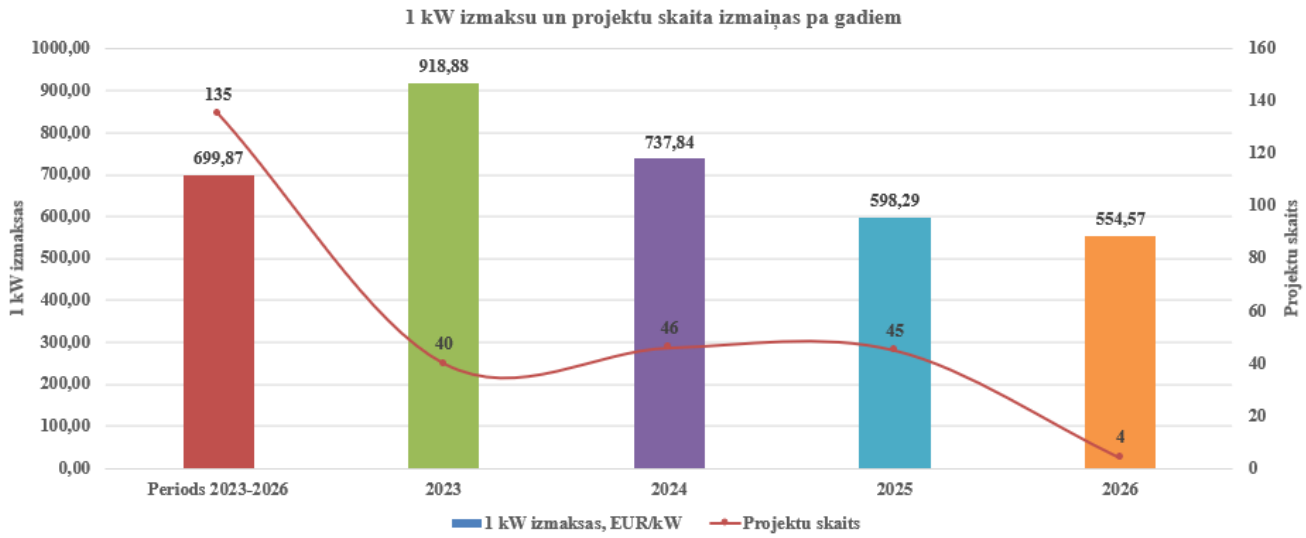

2. att. **Elektroenerģijas akumulējošo sistēmu 1 kWh izmaksu un uzstādītās ietilpības savstarpējā sakarība**

19. Sākotnējā datu analīze parādīja, ka saules paneļu sistēmu vienības izmaksas ietekmē gan uzstādītā jauda, gan projekta īstenošanas periods. Palielinoties sistēmas jaudai un jaunākos projektu īstenošanas periodos, kopumā konstatēta zemāka viena kW izmaksu vērtība. Vienlaikus projektu kopējās attiecināmās izmaksas nebija pilnībā savstarpēji salīdzināmas atšķirīgā izmaksu pozīciju sastāva dēļ. Tādēļ vienības izmaksu likmes noteikšanai turpmāk tika izmantoti jaunākie projekti ar savstarpēji salīdzināmu izmaksu tvērumu. (skat. 3. un 4. attēlu).

3. att. **Saules paneļu sistēmu 1 kW izmaksas un kopējā uzstādītā jauda pa jaudas diapazoniem**

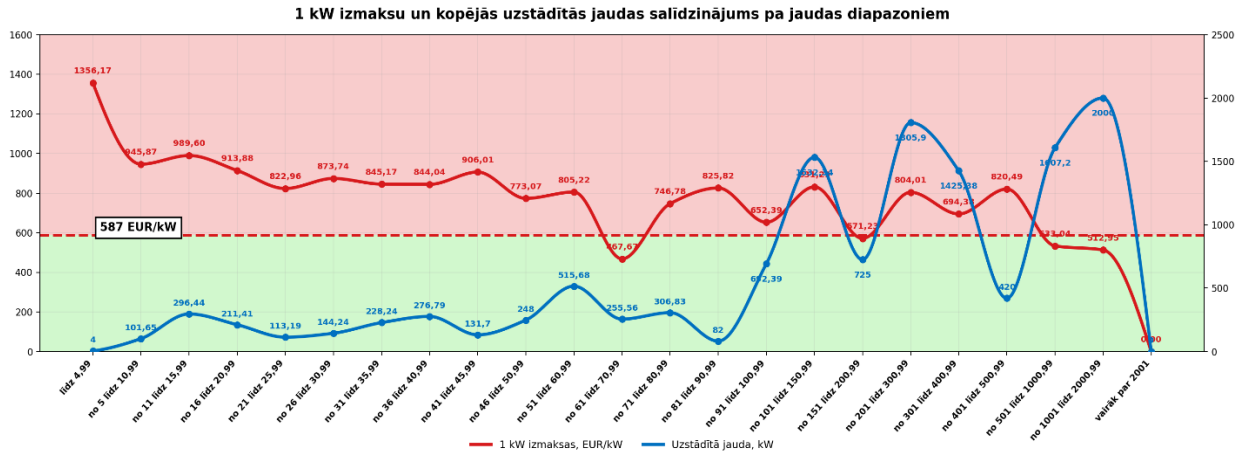

4. att. **Saules paneļu sistēmu 1 kW izmaksu un projektu skaita izmaiņas pa gadiem**

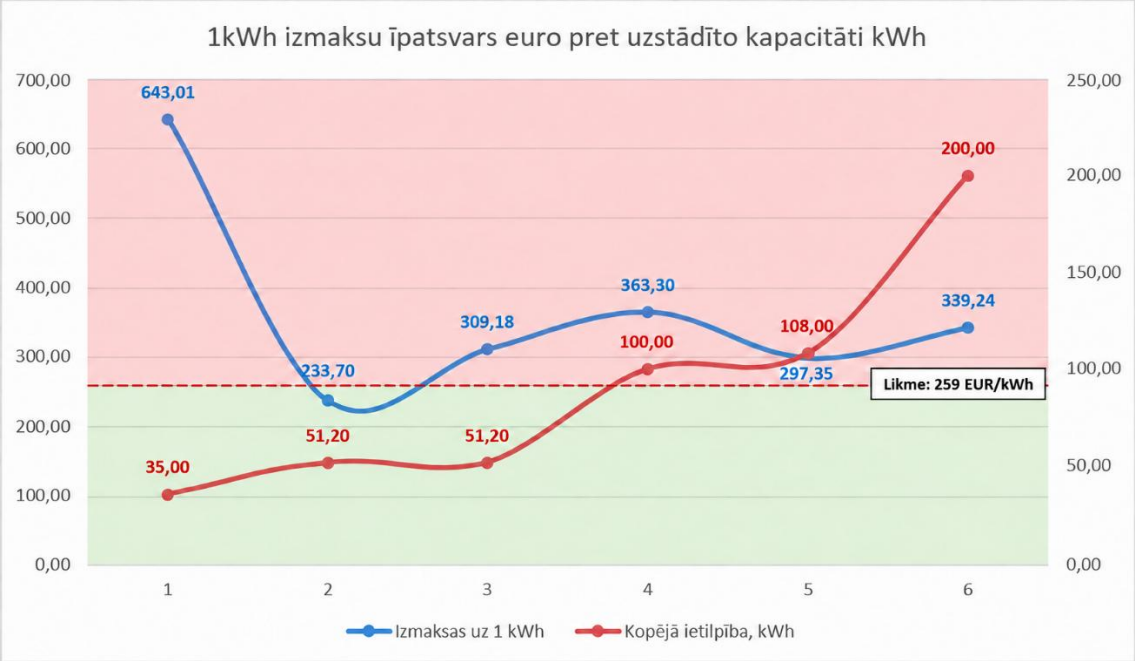
20. Lai nodrošinātu projektu izmaksu salīdzināmību, saules paneļu sistēmu vienības izmaksu likmes aprēķinam noteikts vienots standartizētu izmaksu tvērums, ietverot sistēmas ierīkošanai nepieciešamās un projektos tipiski sastopamās izmaksu pozīcijas – saules paneļus, invertoru, montāžas materiālus un stiprinājumus, piegādi un uzstādīšanu. 2023.–2026. gada datu kopā iepriekšminētās pozīcijas vienlaikus bija identificējamas 42 projektos ar kopējo uzstādīto jaudu 3 155,08 kW ar analizēto izmaksu kopsummu 2 248 324,63 EUR, kas veido 712,60 EUR/kW. Vienlaikus konstatēta izteikta šo izmaksu samazināšanās laika gaitā – 1 002,70 EUR/kW 2023. gadā, 941,86 EUR/kW 2024. gadā, 613,45 EUR/kW 2025. gadā un 444,72 EUR/kW 2026. gadā. Ņemot vērā būtisko izmaksu līmeņa samazinājumu starp analizētajiem gadiem, vienības izmaksu likmes noteikšanā par pamatotāku tika atzīta jaunāko datu izmantošana, lai aprēķinātā likme pēc iespējas precīzāk atspoguļotu aktuālo izmaksu līmeni. Attiecīgi vienības izmaksu likmes aprēķins balstīts uz 2025. un 2026. gada datiem, atlases kopā ietverot 23 projektus ar kopējo jaudu 2 111,71 kW un analizēto izmaksu kopsummu 1 251 247,91 EUR, kas veido 592,53 EUR/kW. Elektroenerģiju akumulējošo sistēmu izmaksu pozīciju analīze parādīja, ka, palielinot vienlaikus ietveramo pozīciju skaitu, strauji samazinās savstarpēji salīdzināmo projektu skaits, turklāt daļa izmaksu var pārklāties ar saules paneļu sistēmas izmaksām, tādēļ turpmākajā likmes aprēķinā noteikts izmantot tikai elektroenerģiju akumulējošās iekārtas – akumulatora - iegādes izmaksas. Šī pozīcija atsevišķi identificējama 3 projektos ar kopējo ietilpību 194,20 kWh un izmaksu kopsummu 50 364,90 EUR, kas veido 259,35 EUR/kWh.

21. Pamatojoties uz noteikto vienoto izmaksu tvērumu un 2025.–2026. gada datu izmantošanu, saules paneļu sistēmām turpmākai detalizētai analīzei sākotnēji tika atlasīti 23 projekti, kuros izmaksu struktūra bija savstarpēji salīdzināma un viendabīga, ietverot standartizēti nepieciešamās izmaksas darbojošās saules paneļu sistēmas izveidei. Katrs projekts tika individuāli izvērtēts, analizējot uzstādīto jaudu, kopējās analizējamo pozīciju izmaksas, izmaksas uz vienu kW, kā arī atsevišķo izmaksu pozīciju apmēru un īpatsvaru, īpašu uzmanību pievēršot projektiem ar nesamērīgi augstām kopējām vai atsevišķu pozīciju izmaksām. Pēc datu kvalitātes, izmaksu struktūras un projektu savstarpējās salīdzināmības pārbaudes no turpmākā aprēķina tika izslēgti 3 projekti, kuros konstatētas netipiskas atsevišķu izmaksu pozīciju vērtības vai izmaksu struktūra, kas nebija pietiekami salīdzināma ar pārējiem atlasītajiem projektiem. Attiecīgi turpmākajam likmes aprēķinam tika atlasīti 20 projekti, no kuriem 17 projekti ir 2025. gada un 3 projekti – 2026. gada. Atlasīto

projektu analizējamo izmaksu pozīciju kopējā summa ir 1 219 431,79 EUR, bet kopējā uzstādītā jauda – 2 077,71 kW. Dalot kopējās analizējamās izmaksas ar kopējo uzstādīto jaudu, iegūts vidējais izmaksu līmenis 586,91 EUR/kW, kas pēc noapaļošanas ir 587 EUR/kW (skat. 5. attēlu). Šī vērtība izmantota turpmākajā salīdzinājumā ar diferencētu un pakāpenisku likmju piemērošanu. Elektroenerģijas uzkrāšanas sistēmām, izmantojot noteikto akumulatora iegādes izmaksu tvērumu, aprēķins balstīts uz 3 projektiem ar kopējo ietilpību 194,20 kWh un akumulatoru iegādes izmaksām 50 364,90 EUR, iegūstot 259,35 EUR/kWh, kas likmes piemērošanai noapaļots līdz 259 EUR/kWh (skat. 6. attēlu). Likmju noapaļošana līdz veselam euro izvēlēta administratīvās vienkāršības un vienotas piemērošanas nodrošināšanai. Aprēķinos vispirms nosaka nenoapaļoto vienības izmaksu vērtību, kuru saglabā aprēķina pamatojumā, un tikai gala posmā to matemātiski noapaļo līdz veselam euro. Saules paneļu sistēmām iegūta noapaļotā likme 587 EUR/kW, savukārt elektroenerģiju akumulējošām iekārtām (akumulatoram) – 259 EUR/kWh. Piemērojot šīs likmes attiecīgajām atlasīto projektu datu kopām, saules paneļu sistēmu aprēķinātā izmaksu kopsumma palielinās par 183,98 EUR jeb aptuveni 0,015 procentiem, bet elektroenerģijas akumulējošām iekārtām (akumulatoram) kopsumma samazinās par 67,10 EUR jeb aptuveni 0,133 procentiem. Tādējādi noapaļošana nemaina likmju aprēķina principu un tās ietekme uz analizēto projektu izmaksu kopsummām ir neliela.

5. att. **Saules paneļu sistēmu 1 kW izmaksu un uzstādītās jaudas salīdzinājums pa jaudas diapazoniem, piemērojot 587 EUR/kW robežvērtību**

6. att. Elektroenerģijas akumulējošo iekārtu **1 kWh izmaksu un uzstādītās ietilpības salīdzinājums attiecībā pret 259 EUR/kWh likmi**

1. Tabula

Saules paneļu un elektroenerģijas akumulējošo iekārtu projektu izmaksu datu analīze

	Ietverto projektu skaits	**Attiecināmās izmaksas, EUR bez PVN**	**Uzstādītā jauda kW/ ietilpība kWh**	**1 kW / 1kWh izmaksas EUR bez PVN**
Saules paneļu sistēmas 2023-2026, kopā	135	9 185 097,95	13 123,94	699,87
Elektroenerģijas akumulējošas sistēmas 2025-2026, kopā	6	186 591,45	545,40	342,12
Saules paneļu sistēmas 2025-2026, atlases kopa[2], kurā:	20	1 219 431,79	2 077,71	586,91
	Līdz 21 kW ietverti 4 projekti	42 278,34	56,88	743,29
	Virs 21 kW ietverti 16 projekti	1 177 153,45	2 020,83	582,51
Elektroenerģijas akumulējošas iekārtas (akumulatori) 2025-2026, atlases kopa[2]	3	50 364,90	194,20	259,35

[2] *2025.–2026. gada projektu datu kopa, atlasot projektus ar pārbaudītu datu kvalitāti un savstarpēji salīdzināmu izmaksu tvērumu, kura izmantota aprēķinos.*

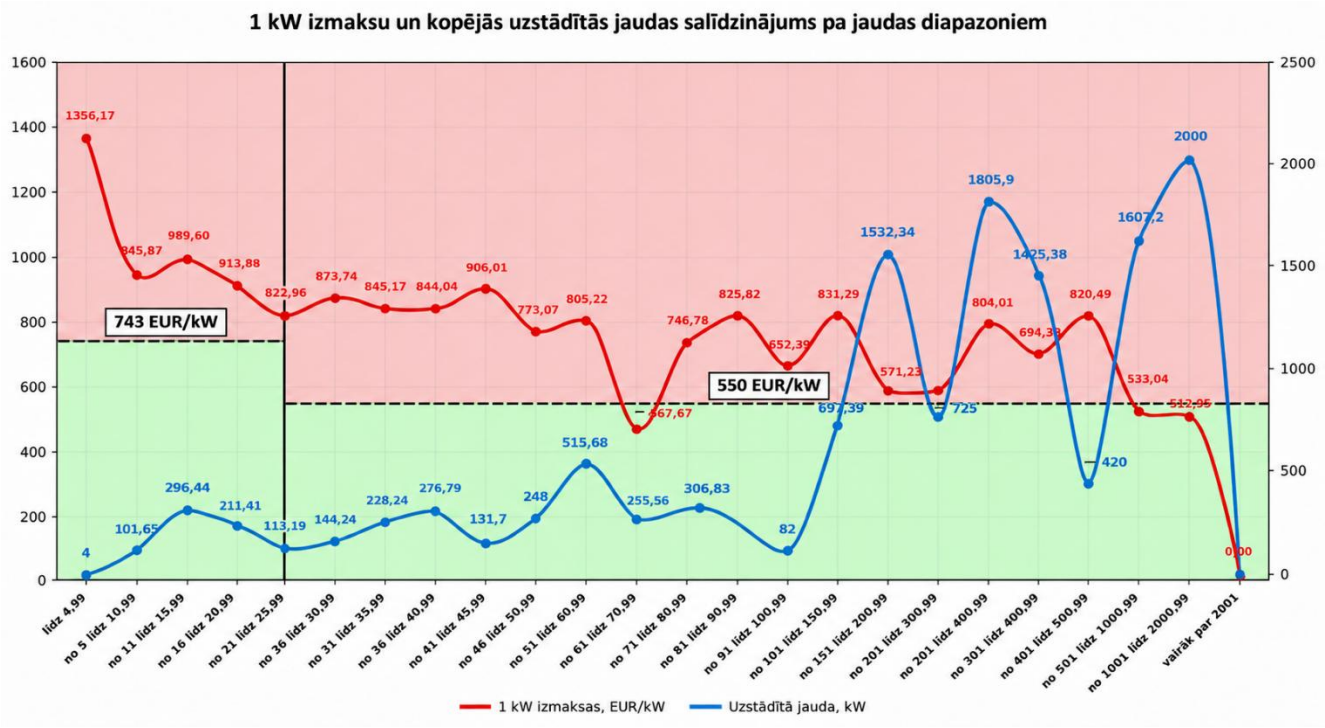
22. Pamatojoties uz datu analīzi, sākotnēji 20 atlasītie projekti tika sadalīti divās jaudas grupās. Četriem projektiem ar jaudu līdz 21 kW aprēķinātā kopējo izmaksu attiecība pret kopējo jaudu bija 743,29 EUR/kW, bet 16 projektiem ar jaudu virs 21 kW – 582,51 EUR/kW. Pēc noapaļošanas tās veido attiecīgi 743 un 583 EUR/kW. Tā kā mazākās jaudas grupā ir četri projekti, noteiktā vienības izmaksu likme 743 EUR/kW papildus salīdzināta ar aktuālajām tirgus cenām līdzīgas jaudas saules paneļu sistēmām. Salīdzinājumā ņemts vērā gan piedāvājumu izmaksu tvērums, gan PVN piemērošana. Tirgus informācija izmantota kā papildu pārbaude, lai novērtētu, vai no projektu datiem aprēķinātā likme atbilst pašreizējam cenu līmenim. Sākotnēji tika vērtēta iespēja katram projektam piemērot vienu no abām likmēm atbilstoši tā kopējai jaudai. Tomēr šādā gadījumā, nedaudz pārsniedzot 21 kW robežu, visai sistēmai būtu piemērojama zemākā likme un aprēķinātais attiecināmo izmaksu apmērs varētu samazināties, lai gan sistēmas jauda palielinās. Lai to novērstu, izvēlēta **pakāpju pieeja** – pirmajiem 21 kW piemēro augstāko likmi, bet jaudas daļai virs 21 kW – zemāku likmi. Vienlaikus konstatēts, ka sākotnēji aprēķināto 743 un 583 EUR/kW likmju tieša izmantošana pakāpju modelī radītu 54 750,44 EUR pārsniegumu salīdzinājumā ar 16 lielākas jaudas projektu standartizēto izmaksu kopsummu. Tas rodas tādēļ, ka 583 EUR/kW sākotnēji bija aprēķināti šo projektu visai jaudai, nevis tikai jaudas daļai virs 21 kW. Tādēļ otrās pakāpes likme pārrēķināta no tās pašas 16 projektu datu kopas. No projektu kopējām standartizētajām izmaksām atņemta izmaksu daļa par pirmajiem 21 kW un atlikušās izmaksas attiecinātas pret atlikušo jaudu. Rezultātā iegūta likme **550,45 EUR/kW**, kas piemērošanai noapaļota līdz **550 EUR/kW**. Līdz ar to saules paneļu sistēmām noteikta šāda vienības izmaksu likmju piemērošana: **pirmajiem 21 kW – 743 EUR/kW, jaudas daļai virs 21 kW – 550 EUR/kW**. Kontrolaprēķins apliecina, ka šādi aprēķinātais izmaksu apmērs projektu grupai kopumā atbilst datiem, no kuriem likmes noteiktas. Izmantojot noapaļotās likmes, aprēķinātā summa ir tikai par 848,95 EUR jeb 0,072 % mazāka par 16 projektu standartizēto izmaksu kopsummu.

2. Tabula

Saules paneļu un elektroenerģijas akumulējošai iekārtai vienas vienības izmaksu likmes

Saules paneļu sistēmai		**Elektroenerģijas akumulējošai iekārtai**
Uzstādītās sistēmas kopējā jauda, kW	Vienas vienības likme uz vienu kilovatu, EUR/kW bez PVN*	Vienas vienības likme uz vienu kilovatstundu, EUR/kWh bez PVN*
Līdz 21 kW ieskaitot	743	259
Virs 21 kW	550	

** Pievienotās vērtības nodoklis ir attiecināms, ja tas nav atgūstams saskaņā ar normatīvajiem aktiem pievienotās vērtības nodokļa jomā. Atbalsta saņēmējiem, kuriem PVN nav atgūstams un ir attiecināms, attiecīgajai vienības izmaksu likmei pieskaita PVN atbilstoši piemērojamai PVN likmei.*

7. att. **Saules paneļu sistēmu 1 kW izmaksu un uzstādītās jaudas salīdzinājums pa jaudas diapazoniem atbilstoši noteiktajām likmēm**

23. Ņemot vērā ierobežoto projektu skaitu, kas pēc vienota izmaksu tvēruma un datu kvalitātes kritēriju piemērošanas iekļauti vienības izmaksu likmju aprēķinā, aprēķināto likmju samērīgums papildus pārbaudīts, izmantojot aktuālo tirgus informāciju. Saules paneļu sistēmām analizēti tirgotāju interneta resursos publiski pieejamie piedāvājumi, kā arī intervencē LA4.1.4. projektu iesniegumu kārtā iesniegtie 2026. gada cenu piedāvājumi. Analīzē konstatētas gan par metodikā aprēķināto 743 EUR/kW likmi zemākas, gan augstākas cenas. Tā kā piedāvājumi atšķiras pēc sistēmu komplektācijas, jaudas un izmaksu tvēruma, tie nav apvienoti vienā vidējā tirgus cenā. Tirgus informācija apliecina, ka 743 EUR/kW likme atrodas analizētajos piedāvājumos novērotajā cenu diapazonā un pieejamā informācija nedod pamatu secinājumam, ka tā sistemātiski pārsniegtu salīdzināma satura tirgus piedāvājumu cenas. Elektroenerģijas akumulējošām iekārtām, kuru 259 EUR/kWh likmes aprēķins balstīts uz trim salīdzināmiem projektiem, likmes samērīgums papildus pārbaudīts, izmantojot EKII atbalsta programmas statistiku[3] par elektroenerģijas uzglabāšanas iekārtu izmaksām. EKII dati aptver būtiski plašāku īstenoto projektu kopu un kopš 2025.gada sākuma uzrāda šajā metodikā aprēķinātajai likmei pielīdzināmu izmaksu līmeni. Tādējādi EKII informācija izmantota kā papildu pārbaude no projektu datiem aprēķinātās likmes samērīguma salīdzinājumam, nevis kā vienības izmaksu likmju tiešā aprēķina bāze.

24. Vienības izmaksu likmes konkrētam projektam piemēro atbilstoši faktiski uzstādītajai un ekspluatācijā nodotajai saules paneļu sistēmas jaudai vai elektroenerģiju akumulējošās iekārtas ietilpībai. Metodikā noteiktās likmes ir aprēķinātas bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN).

24.1. Saules paneļu sistēmai ar uzstādīto jaudu līdz 21 kW attiecināmo izmaksu apmēru nosaka, faktiski uzstādīto jaudu reizinot ar likmi 743 EUR/kW. Ja uzstādītā jauda pārsniedz 21 kW,

[3] EKII realizēto projektu statistika *https://ekii.lv/index.php?page=atbalsts-majsaimniecibam&joma=9*

pirmajiem 21 kW piemēro likmi 743 EUR/kW, bet jaudas daļai virs 21 kW – likmi 550 EUR/kW, attiecināmo izmaksu apmēru nosakot pēc formulas:

$$A_s = \begin{cases} J \times 743, & \text{ja } J \leq 21, \\ 21 \times 743 + (J - 21) \times 550, & \text{ja } J > 21, \end{cases}$$

kur:

A_s – saules paneļu sistēmas attiecināmo izmaksu apmērs bez PVN, euro;
J – faktiski uzstādītā un ekspluatācijā nodotā saules paneļu sistēmas jauda, kW.

Piemēram, ja sistēmas uzstādītā jauda ir 25 kW, attiecināmās izmaksas bez PVN aprēķina: (21 × 743) + (4 × 550) = 17 803 EUR.

24.2. Elektroenerģiju akumulējošai iekārtai (akumulatora) attiecināmo izmaksu apmēru nosaka, faktiski uzstādīto un ekspluatācijā nodoto ietilpību kilovatstundās (kWh) reizinot ar likmi 259 EUR/kWh, izmantojot šādu formulu:

$$A_a = (I \times 259), \text{ kur}$$

A_a – elektroenerģiju akumulējošās iekārtas (akumulatora) attiecināmo izmaksu apmērs bez PVN, euro;
I – faktiski uzstādītā un ekspluatācijā nodotā akumulatoru ietilpība, kWh.

24.3. Projektā, kurā paredzēta gan saules paneļu sistēmas, gan elektroenerģiju akumulējošas iekārtas (akumulatora) uzstādīšana, attiecināmās izmaksas katrai sistēmai aprēķina atsevišķi atbilstoši 24.1. un 24.2. apakšpunktam un iegūtos rezultātus summē.

25. Atbalsta saņēmējam, ievērojot atbalsta piešķiršanu reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktās prasības, ir pienākums saglabāt dokumentus, kas apliecina projekta darbību īstenošanu un sasniegto rezultātu, lai nepieciešamības gadījumā tos varētu uzrādīt pārbaudēs un auditos. Izmaksas pamatojošie dokumenti, tai skaitā rēķini, pavadzīmes, maksājumu uzdevumi un citi ar projekta īstenošanu saistītie grāmatvedības dokumenti, jāuzglabā atbilstoši nacionālajos normatīvajos aktos noteiktajām grāmatvedības dokumentu uzglabāšanas prasībām. Piemērojot vienības izmaksu likmi, attiecināmo izmaksu apmēra noteikšanā pārbauda projektā faktiski sasniegto rezultātu, t.i. faktiski uzstādīto saules paneļu sistēmas jaudu kilovatos (kW) vai elektroenerģiju akumulējošas iekārtas ietilpību kilovatstundās (kWh), nevis faktiskās izmaksas pamatojošajos dokumentos norādīto izmaksu apmēru. Izmaksas pamatojošos dokumentus var pieprasīt normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos, tostarp ja rodas aizdomas par negodīgu rīcību, pārkāpumiem vai krāpšanu projekta īstenošanā.

Vienkāršotās izmaksas modeļa izvēles pamatojums un metodikas aktualizēšana

26. Vienkāršoto izmaksu veids – vienas vienības izmaksa – izvēlēts, lai samazinātu administratīvo slogu atbalsta saņēmējiem un Lauku atbalsta dienestam, vienkāršotu projektu izmaksu administrēšanu un maksājumu pieprasījumu pārbaudi, kā arī nodrošinātu vienotu un caurskatāmu pieeju attiecināmo izmaksu noteikšanai. Vienības izmaksu likmju piemērošana aizstāj līdzšinējo izmaksu pamatotības noteikšanas pieeju, kas balstīta uz Tehnikas un iekārtu kataloga metodiku, un tiek īstenota saskaņā

ar Regulas (ES) 2021/2115 83. panta 1. punkta "b" apakšpunktu un 2. punkta "a" apakšpunktu. Šajā metodikā noteiktā vienības izmaksu likmju piemērošana ļauj attiecināmo izmaksu apmēru noteikt atbilstoši sasniegtajam rezultātam – uzstādītajai saules paneļu sistēmas jaudai vai elektroenerģiju akumulējošās iekārtas ietilpībai –, nevis pamatojoties uz katra projekta faktiskajām izmaksām.

27. Metodikas izstrādātājs ne retāk kā vienu reizi gadā, izvērtē vienības izmaksu likmju aktualitāti. Cenu izmaiņu monitoringam izmanto Centrālās statistikas pārvaldes publicētās importa cenu izmaiņas attiecīgajām preču grupām. Saules paneļu sistēmu vienības izmaksu likmju izvērtēšanai izmanto importa cenu indeksu CPA 26 nodaļai "Datori, elektroniskās un optiskās ierīces", savukārt elektroenerģijas uzkrāšanas sistēmu vienības izmaksu likmes izvērtēšanai – importa cenu indeksu CPA 27 nodaļai "Elektroiekārtas". Minētie rādītāji izvēlēti, ņemot vērā, ka būtisku attiecīgo sistēmu izmaksu daļu veido importētas iekārtas un komponentes. Ja attiecīgā importa cenu indeksa pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pārsniedz 10 procentus, veic vienības izmaksu likmes padziļinātu izvērtējumu. Izvērtējumā papildus var izmantot citus publiski pieejamus un pārbaudāmus informācijas avotus par attiecīgo iekārtu, komponenšu un uzstādīšanas izmaksu izmaiņām. Pamatojoties uz izvērtējuma rezultātiem, lemj par nepieciešamību aktualizēt vienības izmaksu likmi, saglabājot metodikā noteikto standartizēto izmaksu tvērumu un aprēķina principus.

28. Metodiku pēc nepieciešamības aktualizē un grozījumus tajā izdara analoģiski tās apstiprināšanas procedūrai. Metodiku sāk piemērot ar tās apstiprināšanas dienu.